

C219 – CUL25

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

24 april 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

INHOUD

- Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans aan de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over mogelijke maatregelen met betrekking tot beelden van dierenmishandeling in televisieprogramma's 1
- Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de wijze waarop sportfederaties hun sporters medisch begeleiden 2

Voorzitter: de heer Dany Vandebossche

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans aan de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over mogelijke maatregelen met betrekking tot beelden van dieren mishandeling in televisieprogramma's

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag is natuurlijk al een beetje gedateerd. Toch wil ik ze stellen met het oog op de toekomst. Met de nieuwe tv-programma's tracht men niet alleen mensen te boeien, maar ook te choqueren om zo kijkers te lokken. Ik heb daar niets op tegen, zolang onschuldige wezens er niet het slachtoffer van worden. Onder andere het programma *Lost In Tokyo* is daar een slecht voorbeeld van. In dat programma werd vis eerst levend gefileerd en daarna verorberd. Ik wil u de details besparen. Vlaanderen was duidelijk gechoqueerd. Dat waren toch wel onmenselijke en ondierlijke tafereelen. De media en de dierenrechtenorganisatie GAIA hebben er sterk op gereageerd.

In het programma *Toast Kannibaal* werd een hond dood geknuppeld door een Bosjesman. Blijkbaar is dat niet eens een traditie bij dat volk. Omdat het om televisie ging, werd de man aangezet om die daad te stellen.

Het gebeurt natuurlijk niet in België. België heeft afspraken gemaakt over het dierenwelzijn. In het buitenland is dat niet het geval. De programma's komen echter wel op de Belgische en Vlaamse buis.

Mijnheer de minister, er is niets op tegen cultuurverschillen te tonen. Dieren mogen daar echter niet het slachtoffer van zijn. Bent u bereid om een afspraak te maken met de televisiezenders om wat voorzichtiger om te springen met het vertonen van beelden waarbij dieren onwaardig behandeld worden? Ik besef ten volle dat ook de federale overheid hierover voor een deel bevoegd is. U bent echter bevoegd voor Media. Ik weet niet in hoeverre u hierover afspraken kunt maken.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw Hermans, het klopt dat de vraag al een beetje achterhaald is. Zoals u weet, heb ik gereageerd. Ik werd daarover aangesproken. Ik heb dan ook publiek geantwoord.

Ik heb ook al gezegd dat ik persoonlijk van mening ben dat dergelijke scènes niet overeenkomen met de algemene

opvatting die we hebben over het bannen van wrede behandelingen van dieren. Ik zie ook de noodzaak van dergelijk dierenleed voor sommige programma's niet in.

Ik heb eraan toegevoegd dat om de botsing der culturen in beeld te brengen, geen programma's gemaakt moeten worden waarin Vlaamse deelnemers moeten worden aangezet dergelijke handelingen te stellen. Om de traditionele gebruiken van een cultuur in beeld te brengen, is dat soort daden niet nodig.

Objectiever gesteld, beantwoorden de gepleegde, gefilmde en uitgezonden acties duidelijk niet aan de Belgische wetgeving betreffende de bescherming en het welzijn van dieren. Deze wet is echter niet van toepassing omdat de feiten zich in het buitenland voordeden. Wetten zijn van toepassing binnen het land zelf: *locus regit actum*. Een Belgische wet kan niet worden toegepast in Japan.

Wel vind ik het mijn plicht om de Vlaamse zenders te wijzen op de voorbeeldfunctie die ze hebben ten opzichte van de Vlaamse kijkers. Entertainmentprogramma's kunnen een groot effect hebben op de publieke opinie en de kijkers. De media moeten zich dan ook bewust zijn van de mogelijke gevolgen van hun uitgezonden boodschappen. Ze mogen absoluut geen aanleiding geven tot het banaliseren van dieren mishandeling. Naar mijn aanvoelen is het net dat wat gebeurt als het doden van dieren op wrede wijze een spelelement wordt.

Ik heb dan ook onmiddellijk op 19 maart 2008 een officieel schrijven gericht aan de betrokken televisieomroep VMMA met de vraag om bij het maken van hun uitzendingen, bedoeld voor het Vlaamse publiek, minstens de hier van kracht zijnde regels ter bescherming van het dierenwelzijn te respecteren, ongeacht het feit of deze opnames nu gebeuren in het binnenland, dan wel het buitenland.

In haar antwoord deelt de VMMA mee dat de betrokken beelden geenszins vanuit een zucht naar sensatie zijn geïnspireerd. Het programma *Lost in Tokyo* draait om een confrontatie tussen twee culturen, waarbij in twee onderdelen de lokale omgang met dieren aan bod komt. Na de reactie op *Lost in Tokyo* heeft de VMMA het fragment over het villen van palingen door de deelnemers zelf drastisch ingeperkt. Ze laat weten dat zij in de toekomst omzichtiger zal omspringen met dergelijke zaken.

We moeten vooral inzetten op zelfregulering. De mediadecreten bepalen dat de aangeboden programma's niet strijdig mogen zijn met de openbare orde, de

goede zeden, de veiligheid van de staat en dat ze geen belediging kunnen betekenen voor andermans overtuiging of voor een vreemde staat. Het dierenwelzijn valt niet onder deze bepaling. Ik heb geen juridische basis gevonden om daartegen op te treden.

We moeten ook niet zo ver gaan daarover een content-code op te stellen. We hebben daar ook over nagedacht bij de algemene herziening van de decreten. Als wij bepalingen gaan inschrijven dat programma's respect moeten hebben voor of niet strijdig mogen zijn met de Belgische wetgeving, de Europese wetgeving, de milieuwetgeving, en zo meer, creëren we mijns inziens een onnodige administratieve last. De Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) moet dan oordelen of een programma al dan niet in strijd is met een Belgische wet waarvoor wij niet bevoegd zijn. Dat zou geen goede zaak zijn.

We moeten de omroepen veeleer vragen om aan zelfregulering te doen. Dat kan de les zijn die we uit dit incident kunnen trekken. De VMMA heeft alvast gezegd omzichtiger met dergelijke zaken te zullen omspringen.

Er is een reactie geweest van de publieke opinie, en nu is er uw reactie in het parlement. Ik heb een brief gestuurd, en er is mij beloofd dat men er omzichtiger mee zal omspringen. Ik neem dan ook aan dat de omroepen er zelf zullen voor zorgen dat zij programma's die strijdig zijn met bepaalde wetten, niet meer zullen brengen.

Een echte code opstellen vind ik geen goed idee. Als je dierenwelzijn opneemt, zal men zich meteen afvragen waarom we ook geen andere wetgevingen toepassen, zoals de milieuwetgeving, de verkeersreglementering, enzovoort. Met één artikel in onze mediadecreten zouden we zo tientallen andere wetgevingen van toepassing maken. Op die manier zouden we de VRM belasten met de controle op al die zaken. Daar hebben we niet de middelen voor. De VRM is daar overigens ook niet voor bevoegd. Het zijn de rechtbanken die moeten oordelen over het al dan niet strijdig zijn met de wet op het dierenwelzijn en dergelijke meer. We moeten die expertise dus ook niet gaan binnenhalen. Dat zou bovendien ook een enorme kost betekenen.

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de minister, ik kan mij perfect vinden in uw antwoord. Zelfregulering kan inderdaad een belangrijk element zijn. Het kan niet de bedoeling zijn dat de zaken nog bemoeilijkt worden door een hoop administratieve en controlerende overlast.

Ik hoor dat er een engagement is gekomen vanuit de VMMA. Ik hoop dat ze zich daar in de toekomst ook aan houdt. Ze kan dan wel zeggen dat dit niet bedoeld is als sensatie, maar ze zoekt het natuurlijk wel. Maar ik denk dat u goed gereageerd hebt, mijnheer de minister.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de wijze waarop sportfederaties hun sporters medisch begeleiden

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de sportfederaties en de verenigingen voor sportieve vrijetijdsbesteding zijn verplicht om hun werking aan te passen aan het decreet Medisch Verantwoord Sporten. Binnenkort verschijnt er een geactualiseerd uitvoeringsbesluit en ook een nieuw decreetaal onderdeel over ethisch verantwoord sporten.

De debatten die we tot nu toe gevoerd hebben, gingen vooral over dopinggebruik – en terecht. Ik veronderstel dat de bevoegde ambtenaren ook nagaan hoe de federaties met de medisch-sportieve begeleiding verantwoord omgaan. De ene federatie is natuurlijk de andere niet. Erkende en gesubsidieerde federaties en federaties met topsport hebben, door de aard van hun werking, een sterkere medische begeleiding dan de andere federaties en verenigingen voor sportieve vrijetijdsbesteding.

Niettemin lijkt het mij ook nuttig om bijvoorbeeld de wedstrijdreglementen en werkingsmodellen kritisch opbouwend te screenen en indien nodig te corrigeren. Ik weet bijvoorbeeld dat een bepaalde federatie voor het seizoen 2007-2008 voor het eerst een medisch attest verplicht heeft gemaakt. Ik weet niet wat er in zo'n medisch attest moet staan, of door wie het wordt opgesteld. Is dat te vergelijken met een doktersbriefje? Wij moeten eens nadenken over de waarde van zo'n medisch attest.

We moeten ook eens nagaan of er geen nood is aan een opleiding sportgeneeskunde aan onze universiteiten, waarbij bepaalde disciplines zich specifiek richten op de sport. Het kan misschien ook nuttig zijn om aan de opleiding huisarts een module sport toe te voegen. Men zegt soms dat er in Vlaanderen geen sportcultuur is, maar ik denk dat op dat vlak ook in de geneeskunde nog een lange weg is af te leggen.

Een andere federatie aanvaardt geen doktersbriefjes als geldig excuus om niet aan het aantal preselecties te geraken. Om aan de Belgische kampioenschappen te kunnen deelnemen, moet men deelnemen aan vijf preselecties. Ik geef het voorbeeld van iemand die in de vijfde preselectie een breuk opliep. De federatie wou

geen doktersbriefje aanvaarden. De sportster in kwestie kon enkel nog haar armen en hoofd bewegen. Ze heeft dan een aantal bewegingen gemaakt en zich 'getoond' op de wedstrijd. Het publiek en de verantwoordelijken waren razend omdat geen rekening werd gehouden met het medisch attest, maar reglement is reglement. Zulke toestanden worden niet geapprecieerd door het publiek.

Een voorbeeld uit het voetbal: Thomas Buffel is het hele jaar gekwetst. Maar het zou best kunnen dat hij met de Glasgow Rangers toch deelneemt aan de halve finale en de finale voor de UEFA-beker. Als je gekwetst bent, dan moet je revalideren. Als je genezen bent, doe je terug mee aan de wedstrijd. Er zijn een aantal toestanden die niet echt 'koosjer' zijn wat betreft medisch verantwoord sporten.

Een aantal federaties aanvaarden geen doktersbriefjes omdat ze sceptisch staan tegenover doktersbriefjes, zoals een aantal schooldirecties. Sommige dokters schrijven aan de lopende band briefjes uit. Er zou in het wedstrijdreglement moeten worden opgenomen dat in het geval van een breuk, een specialist een attest aflevert aan de wedstrijddirecteur.

We moeten inspanningen leveren om het medisch verantwoord sporten op het terrein meer ingang te doen vinden.

Gebeuren er vanuit de bevoegde administraties screenings met betrekking tot een verantwoorde praktische begeleiding van de sporters? Wat zijn de inzichten hierover?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de voorbeelden die de heer Van Nieuwkerke aanhaalt, tonen duidelijk aan dat het nuttig en zinvol is om het beleid van de sportfederaties met betrekking tot medisch verantwoord sporten nauwkeurig op te volgen, en te evalueren hoe zij in de praktijk op medisch vlak met hun sporters omgaan.

Het Bloso staat in voor de evaluatie van de beleidsplannen van de sportfederaties. Deze opvolging gebeurt om de vier jaar, per olympiade, op basis van de procedure die is ingesteld door het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 31 mei 2002, tot vaststelling van de erkenning en de subsidiëringsvoorwaarden van de Vlaamse sportfederaties, de koepelorganisaties en de organisaties voor sportieve vrijetijdsbesteding.

In de praktijk betekent dit dat het Bloso de federaties een leidraad toestuurt die hen moet helpen om hun beleidsplan op te stellen. In dit document is ook een onderdeel medisch verantwoord sporten opgenomen. De antwoorden van de federaties op de vragen in het onderdeel medisch verantwoord sporten die in het beleidsplan zijn opgenomen, worden door het Bloso voor evaluatie

doorgestuurd naar de cel medisch verantwoord sporten bij het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Tot op heden evalueerde de cel medisch verantwoord sporten de toegestuurde gegevens enkel op hun conformiteit met het decreet. Een grondige inhoudelijke analyse en synthese met aanbevelingen voor de sportfederaties werd nog niet gemaakt. Het is echter steeds mijn bedoeling geweest om dit jaar grondig na te gaan of de sportfederaties met betrekking tot medisch verantwoord sporten volledig voldoen aan hun decretale verplichtingen.

Tegen september 2008 moeten de sportfederaties een nieuw rapport over hun beleid indienen. De leidraad die hen daarbij moet helpen wordt momenteel geactualiseerd en aangepast aan het nieuwe decreet medisch verantwoord sporten van 13 juli 2007. De actualisatie houdt onder andere in dat specifieke vragen over sportmedische keuringen, sportongevallen en letselpreventie worden opgenomen in de lijst van aandachtspunten. Ik zal de cel medisch verantwoord sporten opdracht geven om ook gerichte vragen betreffende de aanpak van de sportfederaties in verband met de behandeling van ziekteattesten, toe te voegen.

Ik zorg er ook voor dat de antwoorden grondiger geanalyseerd worden. Indien er onvoldoende rekening wordt gehouden met de geest van het decreet, zal ik niet nalaten om de betrokken sportfederatie daar op te wijzen en, zoals bij andere onvolkomenheden, correctere maatregelen op te leggen.

Ik ben blij dat u mij, met uw vraag naar mijn inzichten, de kans geeft om de indruk tegen te spreken dat in mijn beleid vooral de strijd tegen doping centraal zou staan. Het beleid met betrekking tot medisch verantwoord sporten heeft voor mij altijd bestaan uit twee evenwaardige pijlers. Enerzijds is er het antidopingbeleid en anderzijds is er het 'gezond sportenbeleid'. Maar door de overdreven focus op doping, mede veroorzaakt door de aandacht van de media voor smeulige en sensationele dopingverhalen, is de indruk ontstaan dat mijn beleid met betrekking tot medisch verantwoord sporten beperkt is tot antidoping. Dit wens ik formeel tegen te spreken, en dit is in deze commissie – maar de media hebben er veel minder aandacht voor – al vaak aan bod geweest. Het antwoord op de eerste vraag bewijst voldoende dat er ruim aandacht wordt besteed aan gezond sporten.

Ik zal aan de cel medisch verantwoord sporten uitdrukkelijk vragen dat op basis van de analyse van de gegevens van de vierjaarlijkse bevraging van de sportfederaties, de gemaakte synthese ook concrete richtlijnen met betrekking tot gezond sporten zou bevatten. Op deze wijze krijgen wij niet alleen een beter inzicht in de medisch-sportieve situatie van sporters, maar zullen de sportfederaties de kans krijgen hun specifieke

reglementen aan te vullen met maatregelen die respect tonen voor de medisch-sportieve situatie van de sporter.

De reglementen die volgens het Bloso en medisch verantwoord sporten dan niet echt voldoen, zouden dan samen met de betrokken federaties kunnen worden besproken en verbeterd. Een aantal van de aangehaalde voorbeelden tonen aan dat dit nodig is. Die mogelijkheid krijgen we dan ook naar aanleiding van de volgende analyse die in september zal gebeuren. Indien een sportfederatie geen medewerking zou willen verlenen aan dit proces, dan kan, indien nodig, formeler worden ingegrepen op basis van het artikel 7 van het decreet medisch verantwoord sporten waarin de verplichtingen inzake medisch verantwoord sporten voor de sportverenigingen staan geformuleerd. Ik ben er zeker van dat we het niet zullen moeten toepassen, maar als het nodig is, is er een zeer zware sanctiemogelijkheid. Ik ben ervan overtuigd dat de meeste federaties vragende partij zijn om er meer actief bij te worden begeleid. Het is een samenspel tussen beleid en de praktijk.

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw concreet antwoord. Het is inderdaad nodig dat er duidelijke richtlijnen komen en dat de sportwereld – zowel topsport als sport in de breedte – weet dat het beleid erop toeziet. Het is in het belang van de sporter dat er een goede omkadering is.

Er blijft een probleem over wie een medisch attest mag invullen. Een gewone huisarts kan een aantal inzichten hebben, maar ik vind persoonlijk – ik weet dat het de bevoegdheid van een andere minister is – dat er modules voor sportgeneeskunde zouden moeten bestaan. De sportgeneeskunde wordt stiefmoederlijk behandeld. Er zijn specialisten die gespecialiseerd zijn in sportbreuken en trauma's en een knowhow hebben opgebouwd, maar een opleiding voor sportgeneeskunde is er niet. Er is nog werk aan de winkel om voor de sporter in een goede medische omkadering te voorzien. Het decreet medisch verantwoord sporten is goed, maar op het terrein zijn er mensen nodig die het kunnen uitbouwen en begeleiden.

Minister Bert Anciaux: Ik ben het er helemaal mee eens, maar het is niet mijn bevoegdheid. We zijn er wel mee bezig, en ik geef heel wat incentives. De hervormingen in het decreet medisch verantwoord sporten en in de uitvoeringsbesluiten zijn van die aard dat de sporttechnische aspecten van begeleiding, controle, opvolging en training steeds meer worden verbonden met de sportmedische aspecten. Er zijn heel wat projecten, maar ik zou het graag structureel omvatten. De keuringscentra worden nu bijvoorbeeld gekoppeld aan de universiteiten waar verschillende opleidingen tegelijk worden gegeven. Naast geneeskunde als voorwaarde komen ook

andere sporttechnische aspecten aan bod, in de hoop dat in de praktijk een knowhow ontstaat die nu nog te veel is versnipperd over de verschillende sporttakken.

Het is een heel terechte zorg. Op lange termijn is het het meest belangrijke aspect van medisch verantwoord sporten, maar we moeten de strijd tegen doping natuurlijk ook blijven voeren, anders is de rest een doekje voor het bloeden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
